

Proposta educativa Eureka!

Els 5 reptes de Willy Wonka

Centre d'interès per a nois i noies de 8 a 12 anys

Presentació

El centre d'interès que proposem per als nois i noies de 8 a 12 anys és una història inspirada en el llibre Charlie i la fàbrica de xocolata, de Roald Dahl (1964) i l'adaptació cinematogràfica de Tim Burton (2005).

La nostra història s'anomena Els 5 reptes de Willy Wonka, un espai màgic que ens introduirà d'una manera lúdica dins el món de la ciència i de la tecnologia. Un fil conductor que desvetllarà la seva curiositat per descobrir que s'amaga dins de la fàbrica i les aplicacions que pot tenir un cop surtin d'ella.

En síntesi es tracta d'acompanyar i ajudar al Charlie a superar els reptes plantejats per Willy Wonka per poder sortir de la fàbrica amb el gran premi, tot superant els paranys dels Umpa Lumpa.

Aprofitarem una característica cabdal del personatge d'en Charlie: les seves ganes de descobrir, aprendre i compartir-ho amb els que més s'estima. Al llarg del recorregut per d'interior de la fàbrica, els nois i noies, tot ajudant al protagonista, aniran descobrint alguns aspectes científics o tecnològics, alhora que valoraran la importància de l'esforç per superar els reptes plantejats per Willy Wonka.

Les activitats estan plantejades per potenciar l'esforç individual i col·lectiu, el plaer per les petites coses i per la feina ben feta. Dins d'aquesta proposta trobarem, en totes les activitats, estones d'esforç (ja sigui de jocs o de feines) i de plaer.

Totes les activitats tindran com a fita concreta i visible obtenir, amb l'esforç i la implicació de tot el grup d'infants,

D'aquesta manera, doncs, articulem les propostes següents:

1. **El 5 reptes de Willy Wonka.** *Presentació del centre d'interès*
2. **El Jardí empíric.** *Construcció d'un jardí mineral i un terrari.*
3. **El riu de xocolata.** *L'aigua font de riquesa i d'energia*
4. **La sala dels invents.** *Fira de la tecnologia o mostra d'invents*
5. **La sala de les nous.** *Taller de creació de contes viatgers entorn al Drets dels Infants*
6. **La sala de la televisió de xocolata** *Ginkana de la llum i la creació d'una ludoteca virtual*

El llibre: Charlie i la fàbrica de xocolata

1. Argument: Capítol per Capítol

Charlie i la fàbrica de xocolata és un llibre que narra l'aventura viscuda per Charlie Bucket i altres nens, en la seva visita a la fantàstica fàbrica de xocolata del Sr Wonka, un personatge tan peculiar com la seva pròpia fàbrica en la que treballa amb els Umpa Lumpa, una tribu de persones molt petites.

• Capítol 1: Aquí ve en Charlie

Charlie és un nen d'una família pobre. Viu en una petita casa a les afores d'una gran ciutat amb la seva mare, els seus avis paterns que es diuen Joe i Josephine i els seus avis materns que es diuen George i Georgina.

L'únic que treballa a la família és el senyor Bucket. Treballa en una fàbrica de pasta dentífrica i guanya molt poc. Els únics menjars que es poden permetre són pa, margarina, patates i col. I per desgràcia per en Charlie aquestes no eren els seus menjars preferits. El que més li agradava era la xocolata, però per la seva situació econòmica, tan sols podia permetre menjar-la un cop l'any, en el seu aniversari.

• Capítol 2: La Fàbrica del senyor Willy Wonka

Com a totes les nits després de sopar, Charlie va anar a visitar als seus avis. Totes les nits que Charlie els visitava, li explicaven alguna història. Aquella nit li van explicar que Willy Wonka, l'amo de la gran fàbrica de xocolata era molt intel·ligent i famós. A més va saber, gràcies als seus avis, que el senyor Willy Wonka havia inventat més de dues-centes noves classes de xocolatines i que els seus productes arribaven a tots els països del món. També li van començar a explicar la història del príncep indi.

• Capítol 3: El senyor Wonka i el príncep indi

La història comença quan el príncep Pondicherry li escriu una carta al senyor Wonka, a on li demanava que li construís un palau fet sencer de xocolata. Li va construir el palau fet tot de xocolata i el va advertir que es mengés el palau abans que es comencés a fondre's. Però el príncep no li va fer cas i un dia es va despertar nedant en un mar de xocolata

• Capítol 4: els obrers secrets

La nit següent el seu avi Joe va continuar explicant-li, que no fa gaire temps hi havia milers de persones treballant però el senyor Willy Wonka els va tenir que acomiadar a

tots perquè altres fabricants de xocolata estaven enviant espies que es feien passar per obrers. Va tancar la fàbrica. Però pocs mesos després va passar quelcom al·lucinant: la fàbrica va començar a funcionar de nou i ningú sabia quins obrers hi havia. Tampoc ningú veia al senyor Wonka. L'únic que sortia de la fàbrica eren xocolatines i caramels.

Aleshores el senyor Bucket va arribar entusiasmat, dient que els titulars dels diaris deien "La Fàbrica Wonka obrirà a la fi per uns pocs afortunats".

• Capítol 5: les butlletes daurades

El senyor Bucket va explicar a la seva família que el senyor Wonka permetria que cinc nens visitessin la seva fàbrica. Aquests cinc afortunats serien els que trobessin una butlleta daurada dintre d'una xocolatina. A Charlie li agradaria trobar-se una butlleta daurada però les seves possibilitats de trobar-la eren molt baixes, ja que només rebia un xocolatina a l'any.

• Capítol 6: els dos primers afortunats

Al dia següent es troba un afortunat que havia trobat una butlleta daurada. Era August Gloop, era un nen de 9 anys obès. Per altra banda, el dia anterior a l'aniversari de Charlie s'havia trobat amb la notícia de

que una nena rica i mimada havia trobat altra butlleta. En realitat el seu pare li va comprar milers de xocolatines i va fer que les seves obreres obrissin les xocolatines fins que una d'elles la va trobar.

• Capítol 7: L'aniversari de Charlie

A la fi, va arribar l'aniversari de Charlie i com sempre va rebre la seva xocolatina. Abans d'obrir-la va anar a l'habitació dels seus avis i la va obrir allà. Però no va trobar cap butlleta daurada. Va perdre tota esperança.

• Capítol 8: Es troben altres dues butlletes daurades

Aquella mateixa tarda el senyor Bucket arriba a casa amb el diari a la ma anunciant que s'havien trobat dues noves butlletes. La primera afortunada havia estat una nen que havia superat el record de mastegar el mateix xiclet durant molt de temps. El segon afortunat del dia havia estat un nen anomenat Mike Tevé. La única informació sobre ell era que veia constantment la televisió.

• Capítol 9: L'avi Joe s'arrisca

Al dia següent quant Charlie torna de l'escola i entra a veure als seus avis. Es troba que només està despert l'avi Joe. Aquest li dona una moneda que havia estat estal-

viant des de feia molt de temps. Però en Charlie no la vol agafar, però l'avi insistí i va enviar-lo a comprar una altra xocolatina que, malauradament, tampoc estava premiada.

- **Capítol 10: La família comença a passar gana**

Les dues setmanes següents va fer molt de fred i a més la fàbrica de pasta dentífrica es va arruïnar i van acomiadar al pare de Charlie. Per poder menjar el pare va treballar treient neu al carrer i així poder menjar com a mínim una sopa de col. Una tarda mentre en Charlie torna a casa es troba una moneda i com que tenia molta gana se li acut comprar menjar.

- **Capítol 11: El miracle**

Charlie entra a una botiga i compra una xocolatina Wonka, i tot i que li va omplir la panxa no va trobar cap butlleta. Aleshores va decidir comprar una altra i va ser quan va trobar la butlleta daurada. Molta gent de la botiga li va oferir diners a canvi de la butlleta, però no va voler vendre-la i molt feliç va marxar cap a casa.

- **Capítol 12: el que deia la butlleta daurada**

Charlie va arribar a casa i va explicar la feliç notícia. La seva mare es va quedar sense

paraules i els seus avis van creure que li estaven prenent el pel. Però a les hores els hi va mostrar el bitllet daurada i es van adonar que el dia de la visita era a l'endemà. A més podia anar acompanyat per dos adults. Entre tots van decidir que l'acompanyes l'avi Joe que misteriosament s'havia aixecat del llit tot i que feia molts anys que no ho feia.

- **Capítol 13: Arriba el gran dia**

A les portes de la fàbrica s'hi trobava molta gent. Entre elles les que anaven a visitar la fàbrica: Charlie i el seu avi Joe; Mike Tevé acompanyat pel seu pare i la seva mare; Veruca Salt amb els seus pares; Violet Beaugarde acompanyada també pels seus pares; i per últim August Gloop juntament amb els seus pares. Quan el rellotge de l'església va marcar les 10 tots els ulls es van concentrar en la gran porta de la fàbrica wonka.

- **Capítol 14: El senyor Willy Wonka**

A la fi la porta s'obre. És el propi Willy Wonka qui les obre. Anava vestit amb uns pantalons de color verd, guants de color gris, un barret, un frac de color violeta i a la ma portava un bastó amb el mànec de color daurat. Va comprovar que tots els nens portaven una butlleta daurada i els va fer passar. Tots van començar a caminar per un ampli corredor

on van deixar els seus abrics. El senyor Wonka caminava molt ràpid i tots els seguien, va girar un munt de vegades a dreta i esquerra mentre els hi explicava que la fàbrica era més gran que un munt de camps de futbol i que la major part de la fàbrica estava construïda sota terra. A la fi van arribar a una gran porta de metall en la que es podia llegir: Recinte de xocolata.

- **Capítol 15: El recinte de xocolata.**

Abans de que el senyor Wonka obrís la porta els hi va explicar que aquesta era el cor de la fàbrica, és a dir, la part més important d'aquesta. Quan la va obrir, tots es van quedar meravellats per la seva bellesa. Allò no era una fàbrica normal i corrent. Allà al davant tenien una vall en la que no hi havia herba, sinó una mena de sucre mentolat a la que el senyor Wonka anomenava mintilla. També hi havia un riu de xocolata; i al costat una cascada, també de xocolata, que servia per batre la xocolata. A més, a una gran altura sobre el riu penjaven uns tubs de vidre, pels quals passava la xocolata d'un costat a un altre. En aquell moment, es van adonar que a l'altra banda del riu hi havia una mena d'homenets que no feien més de 20 centímetres d'alçada.

- **Capítol 16: Els Oompas Loompas**

El senyor Wonka els va explicar que eren

una mena de pigmeus, anomenats Oompas Loompas. Ell mateix els va trobar en una selva d'Àfrica on cap home havia estat abans. Quan els va veure estaven passant molta gana, vivien en els arbres i només menjaven insectes. Aleshores el senyor Willy Wonka se li va acudir posar-los a treballar a la seva fàbrica. Va parlar amb el cap de la tribu. A aquets homenet s'els hi tornava bojos menjar xocolata i van acceptar anar amb el senyor Willy i aleshores va començar a funcionar la fàbrica.

- **Capítol 17: August Gloop es va per un tub**

Mentres el senyor Wonka estava explicant la història, August Gloop es va dirigir al riu de xocolata i va començar a veure d'ell. El senyor Wonka li va demanar que no fiqués les mans en el riu, però ja era massa tard, August es va inclinar una mica més i va caure al riu. Mentre la mare demana auxili va ser aspirat per un dels numerosos tubs i es va quedar embussat en un d'ells, però de sobte alguna cosa va passar i va sortir disparat i va desaparèixer. El senyor Willy Wonka va intentar tranquil·litzar als pares de l'August i va fer que un Oompas Loompas els acompanyés a la secció de crema de maduixa i el traïessin. Quan va acabar d'explicar això tots van escoltar una cançó cantada pels Oompas Loompas que parlaven de l'August Gloop.

- **Capítol 18: Pel riu de xocolata**

El senyor Willy Wonka els va dirigir a una altra secció. Però aquesta vegada van anar un vaixell remant per uns cent Oompas Loompas. Van passar per un munt de seccions de la fàbrica, però en cap es van parar, fins que des sobte el vaixell es para per ordre expressa del senyor Wonka.

- **Capítol 19: La Sala de Invencions: Caramels Eterns i Toffe Capil·lar**

Tots van entra a la sala de les invencions. El senyor Willy Wonka que en aquesta sal ningú havia entrat mai a excepció d'ell mateix. Els hi va demanar que ningú toqués res. Allò semblava la cuina d'una bruixa amb tantes olles negres bullint, tant fogons. La sala estava plena d'un fum i un vapor d'aroma deliciós. Allà els va ensenyar un nou caramel que estava inventant i que per molt que el llepessis mai perdia el seu sabor i sempre era de la mateixa mida. També els va ensenyar un Toffe Capil·lar, que segons els hi va explicar si et menges un tros al moment et creix el pel.

- **Capítol 20: La gran màquina de xiclet**

El senyor Wonka els va conduir fins a una enorme màquina. Va començar a funcionar i uns segons mes tard la màquina va expulsar uns núvols de fum. Es va obrir un calaix i d'ell va sortir un xiclet normal. És quan en

Wonka els explica que aquest xiclet té tot l'aliment necessari per un dia.

- **Capítol 21: Adéu Violet**

Quan Violet va veure aquell xiclet li va treure de les mans, i tot i que, el senyor Wonka li va dir que no se'l mengés, no li va fer cas i se'l va emportar a la boca. En qüestió de segons la Violet va poder tastar i explicar els diferents tipus de menjars. Però quan va arribar a les postres la Violet va començar a tornar-se d'un color blau i es va començar a inflar. El senyor Wonka va recórrer als homenets per emportar-se a la nena i als pares a la secció d'expressats.

- **Capítol 22: Pel passadís**

El senyor Willy Wonka els va endur per un passadís. Hi havia un munt de portes però no es van aturar a cap d'elles. Fins que van arribar a la porta que tenia un cartell que deia "caramel quadrat que es torna rodó".

- **Capítol 23: caramels quadrats que es tornen rodons**

Tots es van detenir i des de fora a través d'un vidre van veure files i files de caramels amb forma quadrada. Però a les hores va obrir la porta i tots els caramels es van transformar en forma rodona. Van continuar caminant pel passadís i es van aturar uns moments per veure "bombons de licor

i caramels de whisky. Els Oompa Loompas de dins estaven beguts i van continuar caminant.

- **Capítol 24: Veruca a l'Habitació de les Nous**

De sobte es van detenir en una porta que deia "Habitació de Nous". El senyor Wonka els va demanar mirar a través d'un vidre i els va dir que no podien entrar perquè sinò distreien als esquiroles que obrien les nous. Va explicar que feia servir esquiroles en lloc d'Oompa Loompas perquè els esquiroles eren els únics que podien obrir les nous sense trencar-les i a més escollien les millors nous.

Veruca Salt va demanar a la seva mare un esquirole com els que tenia Wonka i el pare va oferir al senyor Wonka diners per un esquirole que no va acceptar. I la nena va decidir obrir la porta i agafar un esquirole. De sobte tots els esquiroles la van llençar al terra i van comprovar si estava buida per dins i la van llençar per un forat per on llençaven les nous inútils. Aleshores els pares de la Veruca la van seguir fins el forat i els esquiroles els van empenyar per ell.

- **Capítol 25: el gran ascensor de vidre**

El senyor Wonka els va conduir fins un ascensor poc comú. Els va explicar als nois que podien escollir el darrer destí. I Mike, el

fanàtic de la televisió va escollir el botó que conduïa a una secció anomenada "Xocolata de Televisió". L'ascensor de vidre va començar a moure's a gran velocitat.

- **Capítol 26: La Sala de Xocolata de Televisió**

La família Tevé amb el Charlie i l'avi Joe van sortir de l'ascensor i es van trobar en una sala tan brillant i blanca que el senyor Wonka els va tenir que proporcionar unes ulleres. L'habitació era molt gran i en un extrem hi havia una càmera sobre rodes i sobre ells un exercit d'Oompas Loompas. A l'altre banda de l'habitació es podia veure una mesa negra amb un enorme aparell de televisió i al davant d'ella, mirant la pantalla de la televisió, es trobava un Oompa Loompa. El senyor Wonka va explicar que aquesta càmera era especial. L'objecte que es situés al davant de la càmera era dividit en milions de trossets i enviat a gran velocitat a una televisió, on el receptor, a diferència de les televisions normals, no només pot veure la imatge, sinó que pot agafar-la i quedar-se-la. Els va er una demostració.

- **Capítol 27 Mike Tevé és enviat per televisió**

Quan el Mike va veure que allà era de veritat es va situar davant de la càmera. De

sobte va desaparèixer i després d'uns segons va parèixer a l'altre televisor. El van agafar i treure'l de la pantalla, però s'havia fet molt petit. El senyor Wonka va donar instruccions als Oompa Loompa per a que tornés a fer normal al Mike.

- **Capítol 28: Només es queda Charlie**

El senyor Wonka va estretar les mans en Charlie i el va dir que havia guanyat. Van tornar a l'ascensor i premé el boto que deia "a dalt i fora".

- **Capítol 29: Els altres nens es van a casa seva**

Des de l'ascensor el Charlie va veure que totes els que havien visitat la fàbrica i una fila gegant de camions. La família Gloop es va muntar a un camió carregat de productes Wonka, i amb sorpresa van veure a l'August molt prim. També van veure a la Violet, que estava molt millor que abans, però seguia de color violeta. La família Salt estava tota coberta d'escombreries. I per sorpresa el Mike Tevé tenia una alçada de tres metres i estava tan prim com un fiu.

- **Capítol 30: La fàbrica de xocolata d'en Charlie.**

L'ascensor de vidre va parar a la casa d'en Charlie i els va dir que li regalaven la fàbrica

perquè ell no tenia cap fill. Tota la família es va traslladar a viure a la fàbrica.

2. Per què hem triat aquesta història?

Els experiments químics, les característiques i les propietats de les plantes, la creació de màquines, apareixen en aquest llibre com a part del quotidià amb la intenció d'anar millorant el descobriment anterior.

Per altra banda, es reflexa aquesta societat del consum on el plaer es troba en la immediatesa de satisfer les necessitats. Tots els nens que entren a la fàbrica, menys el protagonista, pateixen algun entrebanc perquè no tenen la capacitat de controlar els seus desitjos. Quan volen alguna cosa no es paren a pensar sobre les conseqüències dels seus actes.

Pensem, doncs, que tant el llibre com la pel·lícula són un bon document per motivar el centre d'interès d'enguany. Inclou molts elements que van en la línia del que pretenem treballar a la proposta educativa d'enguany i que el fan proper i motivador per als nois i noies d'aquesta edat.

En el cas d'un programa entorn de l'esforç i del plaer que pren com a vehicle la ciència, la tècnica i les TIC en el marc del lleure,

Charlie i la Fàbrica de Xocolata, és un filó de recursos molt rics i molt diversos.

Charlie, la ciència i la tecnologia

Una de les característiques d'en Charlie és la curiositat. És certament la base de l'actitud científica davant la vida. Ser curiós vol dir observar, dubtar, preguntar, actuar...

La manca d'interès, l'apatia, el conformisme, tal vegada són trets propis de moltes persones adultes. Tota aquesta curiositat s'ha de poder satisfer en el lleure oferint als infants múltiples oportunitats:

- oportunitat d'observar, identificar, reconèixer...
- oportunitat de fer preguntes i obtenir respostes...
- oportunitat d'intervenir, de tocar, de sentir, de comprovar...

Charlie descobrirà un munt de màquines noves i estudiarà el funcionament de cadascun dels mecanismes. De fet descobreix que la tecnologia és la concreció en eines del pensament creatiu de Willy Wonka.

Aprèn que tot es pot assolir si un s'esforça. Aprèn la capacitat de tenir curiositat, d'investigar nous productes, concretar-ho en una laminadura i reflexionar sobre l'ús de

la laminadura. Recordem que el senyor Wonka crea un caramel que mai s'acaba per aquells nens que no tenen gaire diners o un xiclet que pot substituir el menjar de tot un dia.

Les actituds de Mike Tevé respecte a les noves tecnologies (visionar l'adaptació cinematogràfica de Tim Burton) ens porta a reflexionar entorn a l'abús i l'ús de les joguines i consoles. Aquesta actitud d'interioritzar-ho to sense reflexionar res ni ser crítics sobre les conseqüències.

Charlie, l'esforç i el plaer

Tota la història d'en Charlie té com a fil conductor l'obstinació del protagonista per assolir el seu repte i d'explorar el món d'en Willy Wonka.

Primer prova totes les opcions per aconseguir la butlleta daurada, després vol veure com funciona la fàbrica. El seu esperit encuriosit el porta a observar i interioritzar tot allò que va descobrint. S'esforça per seguir les normes i controlar les seves ganes per tastar totes les laminadures. Admira a Willy Wonka per la seva capacitat creativa per inventar.

Però tot aquest esforç està compensat per viure l'oportunitat d'endinsar-se en la fàbrica i poder compartir aquest desig amb el seu avi

Joe. Viu intensament totes les situacions, fruint-les al màxim, en un món incompreensible i estrany, com a vegades són les persones adultes davant dels infants.

El centre d'interès: Els cinc reptes de Willy Wonka

Els nois i noies d'aquesta edat saben que el centre d'interès és un fil argumental inventat, però també saben que es tracta de jugar-hi tots plegats, de sentir-se còmplices. Nosaltres, doncs, els haurem de convidar a aportar els elements que se'ls acudeixin, ja que el centre d'interès no funciona si les noies i els nois del grup no intervenen per crear-lo. També han de saber que no som els únics que hi juguem, sinó que hi ha altres grups d'esplais diferents que també ho posaran en pràctica.

Però, és clar, els elements que els presentem han d'estar en la línia dels interessos dels nois i noies d'aquesta edat, ja que, altrament, no aconseguirem la seva participació. La història, els personatges i els elements d'ambientació que proposem tot seguit, pensem que responen a les inquietuds dels nois i noies de la franja d'edat que ens ocupa.

Creiem, però, que els haurem de treballar en funció de les característiques de cada grup, per tal que hi hagi una bona identificació. A continuació referim tots els aspectes previs que s'han de treballar abans de poder començar el joc pròpiament dit.

1. La nostra història

Aquesta és la història d'en Charlie i la fàbrica de xocolata més gran del món. El nostre amic viu en una casa molt pobre a les afores d'una gran ciutat. Amable, bo i considerat amb els altres, en Charlie té la gran oportunitat de visitar la increïble fàbrica propietat de Willy Wonka.

Wonka decideix que cinc nois i noies acompanyats pels seus amics i amigues visitin la fàbrica. Per escollir-los ha repartit 5 butlletes d'or en cinc xocolatines. Les cinc persones que ho trobin podran endinsar-se en d'enigmàtica fàbrica.

Però no en serà tan fàcil sortir ben parat d'aquesta visita. En Willy Wonka ha preparat 5 reptes, un a cada sala, que com a grup hauran de superar si volem sortir d'aquest laberint. Per aquest motiu només entrar els hi dona a cada grup un gran plànol de la fàbrica i una adreça de correu electrònic a partir del qual rebran les instruccions i portaran el control dels reptes superats.

El que no sap en Charlie és que els Umpa Lumpa, uns treballadors molt especials, li posaran paranys per a que realment s'esforci en guanyar el premi final.

La proposta consisteix en la superació de 5 proves, una per a cada sala de la fàbrica. El plànol gran en forma de taulell servirà per a que els nois i noies puguin escollir prèviament la sala que volen visitar. Per desplaçar-se pel plànol faran servir l'ascensor de vidre. El fet de poder escollir com a grup la següent jugada afavoreix el desenvolupament de les habilitats de comunicació (diàleg, escolta activa...)

En cas de que no superin algun dels reptes, recordeu que els Umpa Lumpa no s'ho posaran fàcil, hauran de superar algun repte proposat pel mateix grup per continuar el recorregut. Cada prova funciona com una pantalla d'un joc virtual. D'aquesta manera estem treballant la implicació, la pressa de decisions i la implicació dels propis nois i noies en el desenvolupament de la història.

Els missatges i els resultats s'aniran recollint en una adreça de correu electrònic. Pot ser opcional fer servir el mòbil com a mitja per rebre les noves instruccions.

Cada una de les proves és una activitat diferenciada i autònoma dins del ventall de propostes, i està descrita en una fitxa. Diferents episodis de la novel·la i l'adaptació cinematogràfica emmarquen i ambienten les proves.

A partir d'aquest centre d'interès, els nois i noies hauran d'estar les relacions entre l'esforç de trobar la butlleta daurada i superar les proves i viure el plaer d'aconseguir-ho utilitzant el pensament científic: curiositat, observació, experimentació, reflexió.

2. Els personatges

Cal pensar, però, que amb els nois i noies d'aquesta edat, els personatges han de ser més aviat un recurs dramàtic i lúdic en el qual tots puguin participar activament. Els nois i noies han de poder, en un moment determinat, representar els personatges i intervenir en el curs de la història.

- Amb els nois i noies de 8 a 10 anys, els personatges dels Umpa Lumpa, els podem representar els mateixos nois i noies de manera rotativa i el personatge de Willy Wonka i Charlie els monitors o altres persones col·laboradores.
- Amb els nois i noies de 10 a 12 anys, tal vegada serà possible que ells mateixos representin tots els personatges.

Charlie Bucket

És el protagonista de la novel·la. És un nen de 10 anys bondadós i sensat que s'enfronta amb estoïcisme la duresa de la seva vida quotidiana. Viu envoltat d'adults. Té una gran capacitat d'observació i d'autocontrol.

És un noi amb moltes ganes d'aprendre i compartir el que aprèn.

Willy Wonka

És un home d'uns 40 anys, introvertit i desconfia d'aquelles persones que no coneix. Utilitza guants, elitista i li agrada posar-se roba elegant que li identifica com a propietari d'una gran fàbrica de xocolata. Per això sempre va vestit amb un gran barret, bastó i frac de colors.

És un gran inventor i molt famós per crear productes impossibles: gelats que no es desfan, caramels que no perden el gust...

Willy posa una sèrie de reptes que deuen superar i demostrar que són dignes d'heretar la fàbrica i surtir-ne d'ella

Umpa Lumpa

Són uns petits homes d'uns 20 centímetres que venen de Lumpalandia. És un misteri d'ubicació exacte. Pertanyen a una tribu

obsessionada pel cacau. Fent un tracte Willy aconsegueix portar-los a la seva fàbrica on es converteixen en fidels treballadors. En aquesta història aniran posant alguns paranys per a que el grup de nois i noies no se'n surtin.

Motivació i ambientació

1. Elements d'ambientació i valoració

Al llarg del centre d'interès, hi haurà tres elements permanents d'ambientació i també de seguiment i valoració del procés:

- El plànol de la fàbrica, que servirà per saber on s'és en cada moment i poder escollir la següent sala
- L'Eurekàleg, o codi de comportament que els nois i noies es comprometen a respectar.
- L'adreça de correu electrònic, una mena de recull acumulatiu de les experiències i mitja de comunicació.

El plànol de la fàbrica

El plànol de la fàbrica ha de ser un mural ampli i vistós que marqui d'alguna manera les sales principals de la nostra història i d'altres que surten al llibre. Tot ple de pas-

sadissos. Tindrà una fitxa interactiva on estigui dibuixa l'ascensor de vidre, element que marcarà on es trobem.

Evitem construir-lo amb materials massa "fungibles". El paper no aguantarà dignament tot un curs. Utilitzem suports més sòlids i vistosos: cartró, fullola, roba o plàstic fort. La roba i el plàstic tenen l'avantatge que es poden enrotllar i conservar més bé, però potser són més difícils de pintar amb resultats acceptables. Si optem pel cartró o la fullola, pensem a donar-li una capa de vernís o làtex, per assegurar un acabat més net i brillant.

L'Eurekàleg

L'Eurekàleg serà el codi de conducta pactat amb els nois i noies per avançar en el seu procés al llarg del curs.

L'elaboració de normes clares i de mutu acord és una part molt important per al desenvolupament del grup. És molt convenient que, en aquest procés les noies i els nois participin molt activament, ja que no s'accepta igual una norma imposada que una que ha estat decidida pel grup.

Del que es tracta és de comprometre's en unes normes de comportament que afavoreixen la convivència i el respecte, i tenir-les presents diàriament.

A l'hora de treballar les normes en cada sector d'edat, hem de tenir en compte les característiques de cada grup d'edat. El grau d'implicació dels nois i noies en l'elaboració de les normes serà més fort com més madur sigui el grup.

Perquè sigui efectiu, les propostes haurien de sortir dels mateixos nois i noies. Els monitors i les monitores, és clar, hem de fomentar la seva participació fent-los notar quines mancances tenim com a grup.

A l'hora d'escriure el llistat, seria bo formular els enunciats en positiu, és a dir, explicant allò que volem que faci el grup, en lloc de dir el que no hauria de fer. De tota manera, hi ha aspectes en què verbalitzar clarament el "no" serà necessari. Del que es tracta és d'evitar convertir les normes en un llistat de prohibicions.

L'adreça de correu electrònic

L'adreça ens ajudarà a rebre els reptes de les sales i també a enviar els resultats dels mateixos a mena d'instrument de recull i valoració de l'experiència.

La valoració és un moment molt important per al bon desenvolupament del grup, per tant, cal treballar-la d'una manera molt acurada, que alhora resulti engrescadora i dinàmica.

Exemple

Eurekàleg

- Respectarem tots els companys i companyes del grup (torn de paraula, en els jocs...).
- Col·laborarem en les activitats i hi participarem amb els càrrecs de neteja, d'animació, de material...
- Ajudarem a millorar l'entorn del nostre barri i d'altres espais.
- Serem amables amb tothom: persones de diferents edats, costums, etc.
- Serem responsables amb els nostres compromisos.
- Ens divertirem moltíssim.
- No ens desanimarem amb les dificultats i buscarem solucions als problemes.
- Demostrarem que sabem perdre i guanyar amb esportivitat.

Signatures del grup Mestral:

Pere	Olga	Vicenç	Jordi	Marc	Raquel	Marta	Sergi	Joan	Lluís
Anna	Pep	Núria	Maria	Pau	David	Daniel			

Els missatges haurien de tenir una estructura interna molt visual:

- La zona de la fàbrica on s'és (terra, aigua, foc, aire).
- El nom de la prova.
- Les pistes aportades per Willy Wonka.
- Els paranys descoberts.
- La valoració que finalment es fa de tota la proposta seguida, bàsicament centrada en tres aspectes clau: com ens hem esforçat, com ens hem divertit i fins a quin

punt hem respectat l'Eurekàleg.

- Un espai per a anècdotes i detalls (com ara fotos, tiquets, fulls...).

Es pot anar imprimint cada fitxa i posar-la al costat de cada sala per recordar el que hem anant aconseguint.

2. Estructura i dinàmica del centre d'interès

Presentem a continuació el quadre d'activitats del centre d'interès. Cada activitat és

independent de la resta. L'ordre de les activitats l'ha d'establir el grup de nois i noies.

Els episodis de la novel·la, no els fem aparèixer en l'ordre original. Però com que la història sencera ja haurà estat explicada prèviament, la narració fragmentada dels episodis servirà exclusivament per recordar el llibre i per ambientar les activitats.

3. Implicació dels nois i noies

Hem d'anar afavorint la participació dels nois i noies en la recreació del centre d'interès. A la seva edat, els nois i noies saben perfectament que els personatges, les històries i tots els motius d'ambientació són elements creats per tal de motivar les activitats.

Un altre aspecte per implicar els nois i noies en el desenvolupament del centre d'interès i treballar l'autonomia, l'autogestió i les responsabilitats del grup, és fer-los participants dels aspectes organitzatius de la vida quotidiana del grup.

- Equip d'animació. Són els responsables d'obrir el correu, escriure els resultats i preparar (juntament amb els monitors i monitores) els personatges, els jocs o propostes per a la propera activitat.

- Equip d'ordre i neteja de la sala. Són els responsables de deixar la sala neta i en ordre per a la propera activitat, demanar i tornar el material, solucionar petites coses de manteniment, etc.
- Altres serveis...

Motivació i arrencada

Per motivar l'arrencada del centre d'interès, partirem de tres moments, que es poden resoldre en una mateixa trobada:

- Sessió de la pel·lícula Charlie i la Fàbrica de Xocolata (Tim Burton, 2005)
- Narració de la història i plantejament del centre d'interès.
- Joc per aconseguir la Butlleta Daurada
- Descobriments del plànol de la fàbrica i l'adreça
- Escollir la primera sala.

1. Sessió de la pel·lícula Charlie i la Fàbrica de Xocolata

Després de la benvinguda al nou curs, podem proposar de veure una pel·lícula que ens ha arribat a l'entitat d'esplai misteriosament.

Podem usar diferents recursos de motivació. Tot i que pensem que la proposta de veure una pel·lícula ja és suficient perquè els nois tinguin ganes de veure-la, potser amb els més petits es pot motivar amb algun ingredient més:

- Ens pot arribar a l'entitat un paquet dirigit al nostre grup. Té el nostre nom escrit a la part superior i, el remitent és molt estrany, el signa "Willy Wonka". Obrim el paquet i ens trobem una nota. Ens expliquen que el paquet conté dues coses: una pel·lícula sobre el laberint i una narració curta on ens conten la història complementària. Ens adverteixen que primer cal que veiem la pel·lícula i, després, que llegim o escoltem la història. Així doncs, anirem a la sala on hi ha la televisió i el dvd i... entrarem dins de la fàbrica!!
- D'altra banda, podem trobar-nos, en arribar a la nostra sala, que hi tenim una televisió i un aparell de dvd amb una pel·lícula al costat. Damunt de tot hi ha un missatge curt i concret. És en Charlie que ens envia tot això perquè coneguem de la seva aventura i ens demana que l'acompanyem.

2. Narració de la història i plantejament del centre d'interès

Després de veure la pel·lícula, podem triar diversos recursos per introduir la nostra his-

tòria, segons les característiques i el nivell de maduresa del grup de nois i noies:

- Podem fer que, la història, l'expliqui o la llegeixi una persona desconeguda.
- Podem demanar a uns quants nois i noies del grup que facin una sorpresa a la resta, interpretant alguns dels personatges o introduint, directament, ells mateixos la història...
- Podem fer que un dels monitors interpreti algun dels personatges

És important que, quan llegim la història, tinguem molta cura dels recursos expressius: la disfressa, la gesticulació, el to de veu, el volum, les pauses, les inflexions... i, sobretot, l'entonació.

També caldrà que remarquen bé els tocs de misteri de la narració, així la farem més atractiva per al grup de nois i noies d'aquesta edat. Anem en compte de "no saturar". La pel·lícula ja és, per si mateixa, prou imaginativa i fantàsica. De fet, només cal que l'arrodonim amb la història dels cinc reptes.

Cal que quedin clares tres coses:

- La protagonista de la història, Charlie, i amb ell nosaltres hem entrat a la fàbrica.
- La finalitat del joc és ajudar a sortir i que en Charlie aconsegueixi la fàbrica.

- La manera d'ajudar-lo és esforçant-nos a superar tots els reptes de Willy Wonka, sense deixar-nos enganyar pels Umpa Lumpa.

3. Joc per aconseguir la butlleta daurada

Podem fer un joc de petites proves on el premi sigui trobar diferents xocolatines i en algunes d'elles una butlleta daurada (tantes com a grups volguem fer). O bé, poden estar amagades i fer algun joc de pistes per aconseguir-les. També els pot tenir guardats alguna persona del barri, veí o botiguer...

Després podem fer un berenar de pa amb xocolata.

4. Descobriment del plànol i escollir la primera sala

El plànol de la fàbrica i l'adreça de correu poden donar-se un cop es verifiqui que la butlleta daurada és l'autèntica.

1. En primer lloc, observarem el plànol
2. Seguidament, treballarem les normes del grup i l'organització dels càrrecs a partir de l'Eurekàleg.

3. Obrirem l'adreça del correu i veurem si tenim cap missatge
4. Com a grup haurem de consensuar i escollir la primera sala que volem visitar.

Treball previ de l'equip de monitors i monitores

Abans de portar a terme el centre d'interès, és imprescindible que els monitors i monitores facin una bona feina prèvia:

1. Familiaritzar-se amb la pel·lícula i el text. La pel·lícula conté molts elements imaginatius que demanen, potser, veure-la més d'un cop. També hem de pensar com introduïrem la pel·lícula i explicarem la història. Una vegada ens hem familiaritzat amb la història hem de pensar com l'expliquem, l'ordre que seguim i els exemples que posem.
2. Fer el calendari del grup. Algunes de les activitats proposades tenen una situació prioritària dins el planin, com les sortides i les excursions, o les activitats relacionades amb l'aigua, que és millor fer-les cap al bon temps.

3. Preparar tots els elements de l'ambientació:

- Elaborar el mural d'ambientació i situació: el plànol.
- Elaborar la fitxa recull de dades i de valoració
- Crear l'adreça de correu electrònic

4. Buscar documentació i recursos per a les activitats: llibres, revistes, materials de reciclatge, i també esbrinar, de les famílies dels nois i noies del grup, quins pares i mares tenen més possibilitats de donar un cop de mà.

Posar atenció als aspectes següents

Hem de tenir molt clars els valors que perseguim amb la proposta educativa, ja que, si no, correm el risc de reduir Els 5 reptes de Willy Wonka a una ambientació més o menys fantàstica o a un recurs didàctic per ensenyar ciència i tecnologia.

Totes aquestes coses són bàsiques i importants, però la finalitat principal és la d'estimular els valors humans de l'esforç i el plaer. No confonguem els mitjans amb els objectius educatius.

Materials de consulta

Charlie i la fàbrica de xocolata. Barcelona: La Magrana, 1985

Altres obres de Ronald Dahl

Agu Trot. Barcelona: Empúries, 1991

Charlie i el gran ascensor de vidre. Barcelona: La Magrana,

Cuentos en verso para niños perversos. Madrid: Altea, 1985

Danny, el campió del món. Barcelona: La Magrana, 1989

El Cocodrilo enorme. Madrid: Altea,

Els Culdolla. Barcelona: La Magrana, 1988

El Dedo mágico. Madrid: Alfaguara, 1990

El Fantàstic senyor Guillot. Barcelona: La Magrana, 1988

El Gran amic gegant. Barcelona: La Magrana, 1987

El Nen: contes d'infància. Barcelona: Empúries, 1986

El Rector de Nibbleswicke. Barcelona: La Magrana, 1991

El Superzorro. Madrid: Alfaguara, 1990

El Vicario que hablaba al revés. Madrid: SM, 1993.

En James i el préssec gegant. Barcelona; la Magrana, 1989

La Girafa, el pelicà i jo. Barcelona: Grup Promotor, 1990

L'Autostopista. Barcelona: Empúries, 1988

La Meravellosa medicina d'en Jordi. Barcelona: Empúries, 1986

Les Bruixes. Barcelona: Empúries, 1989

Los Mimpins. Madrid: Altea, 1992.

Matilda. Barcelona: Empúries, 1988

Mi año. Madrid: SM, 1995

Puchero de rimas. Barcelona: Anagrama, 1992.

¡Qué asco de bichos!. Madrid: Altea, 1985

Versos perversos. Barcelona: Empúries, 1986.

Volando solo. Madrid: Alfaguara, 1990

Obres i articles sobre Roald Dahl

Dahl, Felicity; Fison, Josie. *Les Fangstigosos receptes de Roald Dahl.* Barcelona: La Magrana, 1995.

Albanell, Josep. "La fantasía en la literatura infantil: Rodari, Dahl, Ende", *Peonza*, núm. 34 (1995), pàg. 6-8.

Associació de Mestres Rosa Sensat, Seminari de Bibliografia Infantil i Juvenil. "Roald Dahl". *Homenatge a Roald Dahl* (1991).

Autors diversos. "Juegos de libros, días de niños", *CLIJ*, núm. 14 (1989), pàg. 23-27.

Cancelas y Ouviaña, Lucía-Pilar. "Carroll versus Dahl: dos concepciones del humor", *CLIJ*, núm. 97 (1997), pàg. 19-26.

Casas, Lola. "Hello, Roald!", *CLIJ*, núm 2 (1989), pàg. 43-45.

Dahl, Felicity. "Recuerdo de Roald Dahl", *Peonza*, núm. 32 (1995), pàg. 22-24.

Dahl, Tessa. "Mi padre, Roald", *El País* (12.6.1988).

Gutiérrez del Valle, Diego. "Roald Dahl, una apuesta por los niños", *Peonza*, núm. 32 (1995), pàg. 6-17.

Huertas Gómez, Rosa María. "Roald Dahl puede hacer lectores", *Boletín Asociación española de Amigos del Libro Infantil y Juvenil*, núm. 1 (1992), pàg. 47-50.

Lage Fernández, Juan José. "Roald Dahl: un volcán de ternura", *CLIJ*, núm. 47 (1993), pàg. 12-17.

Lluch, Gemma. "Clàssics del segle XX", *Escola catalana*, núm 334 (1996), pàg. 8-10.

Sánchez, Sergi. "Matilda, ciencia y literatura", *CLIJ*, núm. 91 (1997), pàg. 44-49.

Bibliografía general sobre educació, ciència i tècnica

50 cosas que els nens poden fer per reciclar. Barcelona: Emecé, 1996

50 cosas sencillas que tú puedes hacer para salvar la Tierra. Barcelona: Blume, 1991

El agua. Pierre-Marie Valat (il·l.). Madrid: SM, 1994 (Mundo maravilloso; 30)

L'aigua: del naixement a l'oceà. Barcelona: Cruïlla, 1995

BUTTERWORTH, Nick; INKPEN, Mick. *Mera-vellosa Terra!* Barcelona: Molino, 1991

COLOMER, Jaume. *La Terra està malalta*. Barcelona: La Galera, 1994

El Libro verde de los juegos y actividades. Madrid: Celeste, 1994

EVANS, David; WILLIAMS, Claudette. *Jugar con el aire*. Barcelona: Edicions B, 1994

GORDON, Maria. *La calor*. Mike Gordon (il·l.). Barcelona: Baula, 1995

GORDON, Maria. *Rocas y tierra*. Mike Gordon (il·l.). Zaragoza: Edelvives, 1996

L'aigua. Eulàlia Valeri (comp.). Fina Rifà (il·l.). Barcelona: La Magrana, 2001

Aire i llum. Eulàlia Valeri (comp.). Montse Ginesta (il·l.). Barcelona: La Magrana, 2001

Les quatre estacions. Eulàlia Valeri (comp.). Àngel Tomàs (il·l.). Barcelona: La Magrana, 2001

BARCELÓ, Miquel. «El perquè de la tecnològica». A: *Perspectiva Escolar*, núm. 287 (setembre 2004), p. 2-9

CAAMAÑO, Aureli. «L'ensenyament de les ciències des d'una perspectiva CTS: experiències i projectes». A: *Perspectiva Escolar*, núm 287 (setembre 2004), p. 39-47

SÁNCHEZ RON, José. «Ciència i societat al començament del segle XXI». A: *Perspectiva Escolar*, núm 287 (setembre 2004), p. 10-16

AGUILAR GARCÍA, Tusta. *Alfabetización científica y educación para la ciudadanía: una propuesta de formación de profesores*. Madrid: Narcea, 1999

FRIELD, Alfred E. *Enseñar ciencias a los niños*. Barcelona: Gedisa, 2000

MEMBIELA IGLESIA, Pedro. *Enseñanza de las ciencias desde la perspectiva Ciencia-Tecnología-Sociedad*. Madrid: Narcea, 2001

«Ciencia y tecnología» [Diversos articles]. A: *Alambique, didáctica de las ciencias experimentales*, núm. 38 (octubre/noviembre/diciembre 2003), p. 5-70

«El aprendizaje-servicio» [Diversos articles]. En: *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 357 (mayo 2006), p. 56-87

«Educación para la ciudadanía» [Diversos articles]. En: *Organización y gestión educativa*, núm. 2 (marzo/abril 2005), p. 13-35

MUÑOZ GARCÍA, Álex; MARTÍN GARCÍA, Xus; PUIG ROVIRA, Josep M. «Siete ejemplos para visualizar el aprendizaje-servicio». En: *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 357 (mayo 2006), p. 70-79.